

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 65/17

Luksemburg, 20 czerwca 2017 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawie C-670/16
Tsegezab Mengesteab / Republika Federalna Niemiec

Zdaniem rzecznik generalnej E. Sharpston osoba wnioskująca o udzielenie ochrony międzynarodowej może zaskarżyć decyzję państwa członkowskiego o przekazaniu jej do innego państwa członkowskiego na tej podstawie, że „wniosek” pierwszego państwa członkowskiego „o przejęcie” nie został złożony w terminie określonym w prawie Unii

W ocenie rzecznik generalnej rozporządzenie Dublin III, którego dotyczy niniejsza sprawa, przestało być mechanizmem czysto międzypaństwowym, zaś stosowanie terminów ma istotne skutki zarówno dla wnioskodawców, jak i zainteresowanych państw członkowskich

Tsegezab Mengesteab jest obywatelem erytrejskim. Na terytorium Unii Europejskiej po raz pierwszy wjechał w dniu 4 września 2015 r., podróżując szlakiem morskim prowadzącym z Libii przez Morze Śródziemne do Włoch. Przebył następnie terytorium włoskie drogą lądową i w dniu 12 września dotarł do Niemiec, gdzie złożył wniosek o udzielenie azylu. Działając na podstawie swoich przepisów krajowych, w dniu 14 września 2015 r. władze niemieckie wydały T. Mengesteabowi zaświadczenie w odpowiedzi na jego nieformalny wniosek o udzielenie azylu. W dniu 22 czerwca 2016 r. T. Mengesteab złożył do właściwego organu niemieckiego (Bundesamt für Migration und Flüchtlinge) (federalnego urzędu ds. migracji i uchodźców) formalny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Na gruncie rozporządzenia Dublin III¹ w przypadku gdy obywatel państwa trzeciego złoży wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w państwie członkowskim, a państwo to uzna, że odpowiedzialne za rozpatrzenie tego wniosku jest inne państwo członkowskie, może zwrócić się do tego państwa członkowskiego o „przejęcie” wnioskodawcy. To drugie państwo członkowskie stanie się następnie odpowiedzialne za rozpatrzenie jego wniosku, jeżeli (a) zaakceptuje wniosek o przejęcie, albo (b) nie odpowie na wniosek w przepisany terminie. Wniosek o przejęcie musi zostać złożony tak szybko jak to możliwe, najpóźniej w ciągu trzech miesięcy od daty złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

W dniu 19 sierpnia 2016 r. organy niemieckie przeszukały bazę danych systemu Eurodac i na tej podstawie ustaliły, że od T. Mengesteaba pobrane zostały odciski palców we Włoszech, ale że nie złożył on tam wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej. Organy niemieckie uznały zatem, że na gruncie rozporządzenia państwem członkowskim odpowiedzialnym za rozpatrzenie wniosku T. Mengesteaba były Włochy, gdyż to w tym państwie członkowskim dokonał on nielegalnego przekroczenia zewnętrznej granicy Unii Europejskiej. Tego samego dnia organy niemieckie zwróciły się do swoich włoskich odpowiedników z wnioskiem o przejęcie.

Decyzją z dnia 10 listopada 2016 r. organy niemieckie odrzuciły wniosek T. Mengesteaba o udzielenie ochrony międzynarodowej na tej podstawie, że państwem odpowiedzialnym za rozpatrzenie tego wniosku są Włochy. Tsegezab Mengesteab został również poinformowany, że wkrótce zostanie przekazany do Włoch.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (Dz.U. 2013, L 180, s. 31).

Tsegezab Mengesteab zaskarżył tę decyzję do sądów niemieckich. Jego zdaniem to Niemcy są państwem członkowskim odpowiedzialnym za rozpatrzenie jego wniosku, gdyż wniosek ich organów o przejęcie został złożony po upływie terminu trzech miesięcy, o którym mowa w rozporządzeniu. W jego ocenie termin do złożenia wniosku o przejęcie rozpoczął swój bieg z chwilą złożenia przez niego nieformalnego wniosku o udzielenie azylu, tj. w dniu 14 września 2015 r. Twierdzi, że pozytywne trafienie w systemie Eurodac niczego w tym względzie nie zmienia, gdyż krótszy, dwumiesięczny termin, który znajduje zastosowanie w takich okolicznościach, służy jedynie przyspieszeniu postępowania w sprawie przejęcia.

Organy niemieckie stoją na stanowisku, że terminy nie tworzą praw podmiotowych, na które osoby wnioskujące o udzielenie ochrony międzynarodowej mogłyby powoływać się w postępowaniach w przedmiocie środka zaskarżenia. Dodatkowo ich zdaniem bieg tych terminów rozpoczyna się dopiero z chwilą złożenia formalnego wniosku o udzielenie azylu.

Verwaltungsgericht Minden (sąd administracyjny w Minden, Niemcy), przed którym toczy się postępowanie w niniejszej sprawie, zwrócił się do Trybunału o udzielenie wskazówek co do prawidłowej wykładni rozporządzenia. Sąd ten pyta w szczególności, czy osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową mogą zaskarżyć sposób stosowania terminów określonych w rozporządzeniu, a jeśli tak, to który moment należy uważać za moment złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, od którego te terminy biegną.

W swojej dzisiejszej opinii rzecznik generalna E. Sharpston odnotowała najpierw, że pytania prejudycjalne opierają się na założeniu, że wjazd T. Mengesteaba na terytorium Unii Europejskiej był nielegalny. To właśnie na tej podstawie organy niemieckie uznały, że odpowiedzialność za rozpatrzenie wniosku T. Mengesteab o udzielenie ochrony międzynarodowej ponosi państwo członkowskie, którego granicę nielegalnie on przekroczył (Włochy). Rzecznik zastanawia się na marginesie, czy takie założenie zawsze będzie prawidłowe.

Rzecznik generalna stwierdziła następnie, że wykładni rozporządzenia należy dokonywać w ten sposób, że **osoba wnioskująca o udzielenie ochrony międzynarodowej ma prawo zaskarżyć decyzję o przekazaniu wydaną w rezultacie złożenia wniosku o przejęcie, w sytuacji gdy państwo członkowskie złożyło taki wniosek z przekroczeniem terminów określonych w rozporządzeniu.**

Po pierwsze, rzecznik generalna zauważyła, że **poszczególne terminy ustanowione w rozporządzeniu mają kluczowe znaczenie dla stosowania tego aktu.** Terminy te służą zapewnieniu pewności prawnej, zarówno z punktu widzenia wnioskodawców, jak i zainteresowanych państw członkowskich. W konsekwencji zdaniem rzecznik generalnej z brzmienia, celów i systematyki rozporządzenia wynika, że **wnioskodawcy powinni mieć prawo do zaskarżenia decyzji o przekazaniu w szczególności, gdy niedochowanie terminów wpływa na proces rozpatrywania wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.** W ocenie rzecznik generalnej jest tak niezależnie od tego, czy państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek, zgodzi się na przejęcie, czy też nie.

Po drugie, rzecznik generalna nie zgodziła się z argumentem, że terminy określone w rozporządzeniu znajdują zastosowanie jedynie w relacjach między państwami, które to relacje nie mogą być przedmiotem zaskarżenia ze strony jednostki. W jej ocenie **system dubliński przestał być mechanizmem czysto międzypaństwowym.** Chociaż terminy określone w rozporządzeniu mają charakter proceduralny, **ich stosowanie ma istotne skutki zarówno dla wnioskodawców, jak i zainteresowanych państw członkowskich.**

Rzecznik generalna zgodziła się, że kryzys migracyjny z lat 2015–2016 spowodował, iż państwa członkowskie znalazły się w trudnej sytuacji, która nadwątlila ich zasoby. Jej zdaniem nie może to jednak uzasadniać ograniczenia ochrony prawnej. **O zgodności z prawem decyzji o przekazaniu przesądzają okoliczności faktyczne i prawne, co do których sądy krajowe powinny mieć możliwość wypowiedzenia się.**

Co więcej, w jej ocenie uprawnienie wnioskodawców do zaskarżenia decyzji ze względu na niedochowanie terminu przez państwo członkowskie nigdy nie przesądzi o wyniku środka zaskarżenia na poziomie krajowym, gdyż nie każde zaskarżenie będzie zasadne co do istoty.

Następnie rzecznik generalna wypowiedziała się co do terminu dwóch miesięcy, w którym należy złożyć wniosek o przejęcie, w sytuacji gdy organy uzyskają informację potwierdzającą, że odciski palców wnioskodawców znajdują się w bazie danych systemu Eurodac. Rzecznik stwierdziła, że termin dwóch miesięcy nie podlega doliczeniu do ogólnego trzymiesięcznego terminu na złożenie wniosku o przejęcie oraz że termin ten rozpoczyna swój bieg w momencie, gdy właściwe organy uzyskają pozytywne trafienie dla tych danych. Z uwagi na to, że głównym celem procedur określonych w rozporządzeniu jest zapewnienie szybkiego wskazania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, zdaniem rzecznik generalnej nie do pogodzenia z tym celem byłaby sytuacja, w której termin dwóch miesięcy miałby rozpocząć swój bieg po upływie terminu trzech miesięcy.

Rzecznik generalna stwierdziła wreszcie, że **wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej należy traktować jako złożony w rozumieniu rozporządzenia w chwili, gdy właściwe organy krajowe odpowiedzialne za rozpatrywanie takich wniosków otrzymają formularz bądź protokół zawierające taki wniosek**. W braku standardowego formularza wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, każde państwo członkowskie musi określić dokładną treść takiego formularza i protokołu. Na potrzeby rozporządzenia wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej musi zostać wobec tego złożony na formularzu bądź do protokołu zgodnie z krajowymi przepisami proceduralnymi oraz musi dotrzeć do właściwego organu wyznaczonego w tym celu zgodnie z krajowymi przepisami proceduralnymi.

W konsekwencji złożony w dniu 14 września 2015 r. nieformalny wniosek T. Mengesteaba o udzielenie ochrony międzynarodowej nie stanowi złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w rozumieniu rozporządzenia; wniosku takiego nie stanowi też zaświadczenie wydane przez organy niemieckie. **Formalny wniosek T. Mengesteaba został złożony w dniu 22 czerwca 2016 r., wobec czego wniosek o przejęcie, z którym organy niemieckie wystąpiły w dniu 19 sierpnia 2016 r., został złożony z dochowaniem terminu określonego w rozporządzeniu.**

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu przedłożenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793